

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

6. februar 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 299 (Alm. del) af 16. januar 2019 stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse væksten i det demografiske træk i både mia. kr. og pct. i hvert af årene fra 2020 og frem til 2025 fordelt på både kommuner, stat og regioner samt de ti COFOG-hovedgrupper?

Svar

Væksten i det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget ressourceanvendelsen til det samlede offentlige forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret.

Overordnet beregnes det demografiske træk på det offentlige forbrug således ved mekanisk at sammenholde den forventede befolkningsudvikling med senest tilgængelige oplysninger for det samlede offentlige forbrug i nationalregnskabet, dog med en korrektion for delvis sund aldring.

Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt. Væksten i det demografiske træk anvendes primært som et element i en langsigtet holdbarhedsberegning, og opgørelsen er således ikke tiltænkt til beregninger af fx det konkrete udgiftstræk i de enkelte år, navnlig ikke på særskilte udgiftsområder eller sektorer, og er heller ikke udtryk for udgifter, der skal findes konkret finansiering til. Det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige produktivetsforbedringer i den offentlige sektor og indgår som ét blandt mange input i den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Det er et politisk valg, hvordan der prioriteres mellem tilførsel af flere ressourcer til offentlige forbrugsudgifter og fx lavere skat.

Herudover er det vigtigt at holde sig for øje, at der allerede i dag er prioriteret et betydeligt beløb til offentligt forbrug. Udgiftsniveauet svarer således til ca. en fjerdedel af Danmarks samlede bruttonationalprodukt. Omhyggelig prioritering af midlerne til offentlig service vil understøtte, at vigtige kernevelfærdsområder vil kunne tilføres ekstra ressourcer. Ligeledes er der potentiale for via afbureaukratisering og effektiviseringer at frigøre midler og dermed mindske behovet for øget offentligt forbrug.

Væksten i det demografiske træk kan derfor ikke direkte sammenlignes et-til-et med behovet for øget offentligt forbrug.

Det skal desuden understreges, at der i beregningen af det demografiske træk ikke tages højde for, at omkostningen ved en ekstra bruger kan adskille sig fra de gennemsnitlige omkostninger pr. bruger. Navnlige hvad angår det kollektive offentlige forbrug, vil en stigning i befolkningen ikke automatisk afstedkomme en proportional stigning i udgifterne til forsvar, politi, administration mv.

Det offentlige forbrug kan overordnet opdeles i individuelt og kollektivt offentligt forbrug, hvor det individuelle forbrug dækker over uddannelse (folkeskole, gymnasier og videregående uddannelse mv.), sundhedsvæsenet (medicin, hospitaler, plejehjem), social beskyttelse (daginstitutioner og hjemmehjælp) og fritid, kultur mv. Størstedelen af disse udgifter kan individualiseres på alder, køn og herkomstgrupper. Visse udgifter kan dog ikke individualiseres, fx udgifter til fritid og kultur, der ligesom det kollektive offentlige forbrug fordeles ligeligt blandt alle borgere.

Den beregnede vækst i det samlede demografiske træk udgør i gennemsnit 0,65 pct. om året svarende til samlet set ca. 20 mia. kr. frem mod 2025 (målt ift. 2019-niveauet), *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Vækst i det demografiske træk fordelt på hovedgrupper under det individuelle offentlige forbrug, 2020-2025

Vækst i mia. kr. (2019-priser)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025
Individuelt offentligt forbrug	2½	2½	2½	3	3	3	16½
- Undervisning	-½	-½	-½	-½	-½	0	-2
- Sundhedsvæsen	1½	2	2	2	2	2	11
- Social beskyttelse	1	1	1½	1½	1½	1½	7½
- Fritid, kultur mv.	0	0	0	0	0	0	½
Kollektivt offentligt forbrug	½	½	½	½	½	½	3½
Samlet vækst i det demografiske træk	3	3	3	3½	3½	3½	20
Pct.-vis vækst							
Individuelt offentligt forbrug	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,7
- Undervisning	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,4
- Sundhedsvæsen	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
- Social beskyttelse	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0
- Fritid, kultur mv.	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Kollektivt offentligt forbrug	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Samlet vækst i det demografiske træk	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,65

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Opgørelsen af væksten i det demografiske træk på tværs af hovedgrupper tager udgangspunkt i nationalregnskabets COFOG-fordeling af offentlige udgifter, *jf.*

tabel 2. Idet visse COFOG-grupper både indeholder udgifter under det individuelle og kollektive offentlige forbrug, *jf. tabel 2*, og det demografiske træk opdeles på hhv. individuelt og kollektivt offentligt forbrug, er væksten i det demografiske træk ikke opgjort på tværs af de ti COFOG-hovedgrupper. Det kan dog oplyses, at grupperne under individuelt offentligt forbrug i tabel 1 (dvs. undervisning, sundhedsvæsen, social beskyttelse og fritid og kultur mv.) svarer til det individuelle offentlige forbrug (ekskl. afskrivninger) i COFOG-gruppe 7 til 10, *jf. tabel 2*.

Tabel 2**Offentligt forbrug (ekskl. afskrivninger) på COFOG-grupper i 2017**

Mia. kr. (2017-priser)	Individuelt forbrug	Kollektivt forbrug	Offentligt forbrug i alt
1. Generelle offentlige tjenester	-	25	25
2. Forsvar	-	21	21
3. Offentlig orden og sikkerhed	-	17	17
4. Økonomiske anliggender	-	19	19
5. Miljøbeskyttelse	-	6	6
6. Boliger og offentlige faciliteter	-	1	1
7. Sundhedsvæsen	152	6	158
8. Fritid, kultur og religion	12	10	21
9. Undervisning	86	2	88
10. Social beskyttelse	113	9	122
I alt	363	114	477

Anm.: Afrunding kan medføre, at summen af individuelt og kollektivt offentligt forbrug ikke svarer til summen "Offentligt forbrug i alt".

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det demografiske træk er som udgangspunkt ikke sektorfordelt på kommuner, regioner og stat. Finansministeriet foretager imidlertid med usikkerhed en grov fordeling af udgiftsområderne på det individuelle offentlige forbrug:

- **Kommuner:** Folkeskole, dagpleje, hjemmehjælp, plejehjem og beskæftigelsesindsats.
- **Regioner:** Hospitaler, sygesikring og medicin.
- **Stat:** Undervisning (bl.a. gymnasier og videregående uddannelse, men ekskl. folkeskole) og kultur, fritid mv.

Det kollektive offentlige forbrug fordeles med 2/3 til staten og 1/3 til kommunerne. Der indregnes således ikke kollektivt offentligt forbrug til den regionale sektor. Endeligt er øvrige sociale udgifter og øvrige sundhedsudgifter beregnings-teknisk fordelt mellem sektorerne.

Tabel 3**Vækst i det demografiske træk fordelt på sektorer, 2020-2025**

Vækst i mia. kr. (2019-priser)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025
Kommuner	1½	1½	1½	1½	2	2	10½
Regioner	1	1	1	1	1	1	6½
Stat	½	½	½	½	½	½	3
Pct.-vis vækst							
Kommuner	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,7
Regioner	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,9
Stat	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister